

OMÓWIENIA

Dariusz R. Bugajski, *Prawa żeglugowe okrętu w świetle prawa międzynarodowego*, Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa 2009, ss. 380

Autor przedstawił w tym opracowaniu, z perspektywy prawnomiędzynarodowej i politologicznej, szeroką problematykę związaną z morzem traktowanym, jako najważniejszą drogą świata, służącą zarówno zapewnieniu bezpieczeństwa międzynarodowego, jak i międzynarodowej wymianie towarowej. Może to także przedmiot władzy państwa nadbrzeżnego, istotne znaczenie ma więc kolizja interesów pomiędzy funkcją morza jako drogi a roszczeniami państw nadbrzeżnych.

Książka składa się z trzech części. Pierwsza dotyczy praw żeglugowych okrętu, druga – praw żeglugowych okrętu w prawie i praktyce międzynarodowej, trzecia – praw żeglugowych okrętu w cieśninach i kanałach w praktyce międzynarodowej. Praca zawiera także załączniki użyteczne dla czytelnika, w których zawarto: ograniczenia prawa nieszkodliwego przepływu, klasyfikację cieśnin, zestawienie porównawcze statusu prawnego kanałów używanych do żeglugi międzynarodowej. Warto zwrócić uwagę na obszerne zestawienie bibliograficzne.

Praca jest wartościowym wkładem do polskiej nauki prawa morza. Pewną wadą opracowania jest skupienie się na problematyce okrętu wojennego, chociaż wiele rozważań omówiono ogólnie i niektóre z nich dotyczą także statków handlowych. Trudno jednak traktować to założenie jako zarzut w stosunku do autora, który był dowódcą okrętu wojennego.

Książka D.R. Bugajskiego może być przydatna także w dydaktyce.

Dariusz R. Bugajski, *Międzynarodowe organizacje morskie*, Wydawnictwo Akademii Marynarki Wojennej, Gdynia 2009, ss. 207

Jest to drugie w polskiej literaturze opracowanie poświęcone międzynarodowym organizacjom morskim. W założeniu jest to podręcznik akademicki przedstawiający zagadnienia teoretyczne związane z problematyką organizacji międzynarodowych zajmujących się problematyką morską. Praca omawia organizację, funkcje i rolę międzynarodowych organizacji morskich. W podręczniku skupiono się na 19 instytucjach o dość zróżnicowanym charakterze prawnym (od organizacji międzyrządowych wyposażonych w podmiotowość, przez wyspecjalizowane organy takich organizacji, po społeczne organizacje pozarządowe).

Książka dzieli się na 5 rozdziałów. Pierwszy ogólnie charakteryzuje organizacje międzynarodowe, drugi omawia system ONZ, trzeci poświęcony jest powszechnym międzynarodowym organizacjom morskim (IMO, IHO, IOC, WMO a także ISA, ITLOS, CLCS), czwarty obejmuje organizacje bałtyckie, a piąty organizacje pozarządowe (w tym tak ważne dla stosunków morskich, jak BIMCO, ICS, IACS, IALA). Opracowanie zawiera także załączniki, w których zawarto status konwencji IMO i organizacje międzynarodowe powołane na podstawie konwencji o prawie morza.

Zbigniew Godecki, *Legislacja morska miejscowa: krytycznie o ustawodawcy i administracji morskiej*, Ateneum – Szkoła Wyższa, Gdańsk 2009, ss. 284

Praca Zbigniewa Godeckiego stanowi unikatowe wydawnictwo poświęcone teorii i praktyce morskiego prawa administracyjnego. Obejmuje ona dziewięć rozdziałów. W pierwszym autor ogólnie charakteryzuje polskie ustawodawstwo morskie, w przekroju historycznym. Rozdziały drugi i trzeci dotyczą uwarunkowań ustrojowych morskich aktów prawa miejscowego. Trzeba w tym miejscu przypomnieć, że w polskim prawie morskim dyrektorzy urzędów morskich, czyli terenowe organy administracji morskiej, są upoważnieni do stanowienia prawa w postaci zarządzeń i zarządzeń porządkowych. Rozdział czwarty dotyczy obszarów, na których obowiązuje morskie prawo miejscowe, a rozdział piąty zajmuje się kontrolą morskich aktów prawa miejscowego. Dwa następne rozdziały poświęcono odpowiedzialności związanej z aktami prawa miejscowego (karnej i cywilnej za szkody spowodowane wydaniem i zaniechaniem wydania zarządzeń i zarządzeń porządkowych). Rozdział VIII prezentuje przykłady działalności legislacyjnej morskich organów administracji, a ostatni rozdział osadza problematykę prawa morskiego miejscowego w kontekście międzynarodowym i europejskim.

Na zakończenie swej pracy autor pisze: „Obecna prawotwórcza praktyka lokalnych organów administracji morskiej, w szczególności dyrektorów urzędów morskich, wymaga uporządkowania, ale aby tak się stało, konieczne są daleko idące zmiany obecnego ustawowego, a po części także konstytucyjnego unormowania legislacji morskiej miejscowej”. Doktor Godecki znany jest z krytycyzmu wobec istniejącego ustawodawstwa morskiego, czemu dawał wyraz w licznych publikacjach. Można polemizować z jego poglądami, ale omawiana książka powinna być lekturą obowiązkową dla legislatorów morskich.

Mirosław H. Koziński, *Arbitraż morski*, [w:] *System Prawa Handlowego*, pod redakcją Stanisława Włodyki, tom 8 – *Arbitraż handlowy*, pod redakcją Andrzeja Szumańskiego, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2010, ss. 1029, s. 721–766

Jest to pierwsza tak obszerna praca poświęcona arbitrażowi morskiemu w polskiej literaturze. Ponieważ jest ona zawarta w opracowaniu systemowym, dotyczącym arbitrażu morskiego, niewątpliwie upowszechnia wiedzę na temat specyfiki arbitrażu morskiego w tych kręgach prawniczych, które nie są bezpośrednio związane z obrotem morskim.

Opracowanie składa się z czterech części. W pierwszej autor analizuje genezę morskiego arbitrażu handlowego, jego cechy charakterystyczne i różnice, jakie istnieją pomiędzy morskim arbitrażem handlowym a morskim arbitrażem międzynarodowym. Druga część poświęcona jest rodzajom arbitrażu morskiego, w tym charakterystyce ważniejszych stałych morskich sądów polubownych na świecie. W części trzeciej autor przedstawia morskie klauzule arbitrażowe i zwraca uwagę na kwestię ich skuteczności. Wreszcie ostatnia część pracy jest poświęcona polskiemu arbitrażowi morskiemu.

Mirosław H. Koziński, *Morskie prawo publiczne*, Wydawnictwo Akademii Morskiej w Gdyni, Gdynia 2010, ss. 377

Kolejne wydanie podręcznika prof. M.H. Kozińskiego jest znacznie poszerzone m.in. o problematykę prawną obszarów podwodnych, nowych przepisów z zakresu ochrony środowiska morskiego, bezpieczeństwa morskiego, ochrony statków i portów morskich. Szczególny nacisk położono na wpływ prawa unijnego na polskie prawo morskie. Nowy rozdział dziewiąty książki zatytułowany jest *Wpływ prawa Unii Europejskiej na morskie prawo publiczne*. Podręcznik, zważywszy na krąg jego odbiorców, którzy na ogół nie są prawnikami, zawiera obszerny aneks obejmujący omawiane w podręczniku akty normatywne. Podkreślić należy, że najnowsze wydanie popularyzuje wybrane dyrektywy UE stanowiące część tzw. pakietu Erica III.